Universal Declaration of Human Rights - Kabiyé

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the UDHR in Unicode project, http://www.unicode.org/udhr.

MCT ALAW **TY3** CCY **39X339X** ADMADA

KUBUUZUTU

Yee ditisaa se pomona eyaa se pewee kiman wala esindaa ne pikena wazay poyo koyo, ditisaa dodo se peede ejade yoo ti-yoo weo, toovonum ne laheziye paliyna;

Dinaa se eyo wala tom kiisin ne ti-yoo kiidon palabina ne kiweekim toyi ne piceyiy eyaa. Mbo pacay se ejade eleyzi weto, eyaa wee pa-ti yoo, poyoodoo yem faaa ne piwili se pali koñon taa, soondo eetasiy-we kpao;

Yee wade kewiyay ekandayıy eyo wala yoo camıye koyo, widiyi pılkay eyo eno kenao kijeyoo se ekoyı kewiyay nga ko-yoo se kalakı-ı ñan;

Powe camiye se pasina ajeya, akpeeti ne ala taabaliye doo tomiye deu ne puhuuna-ye;

Đinaa se ajeya kıgbendoo ŋgbeye payto takayay taa ke eyaa kpeekpe tası tisuu eyo wala ne ε-wazay pɔ-tɔm, ne pɔtɔ se abalaa ne halaa pewe kımaŋ wala ana a-esındaa; mbo labına ne paka ñoo se pekpeetiy samay sınao tomıye yɔɔ ne pısa pewee pa-tı yɔɔ camıye;

Ajeya kıgbedoʊ ngbeye taa ajeya tisaa se alakı ne eyaa kpeekpe ña eyo wala, ele powee se ngbeye edo-ye nisi;

Yee Eyaa tinge iwena limayziye kodomdiye Eyo wala ne E-ti yoo weo tom yoo koyo, pisan ne pala tomiye ndi.

MBT AJEYA KIGBENDTT NGBEYE KEDIYZAY SOSOO TOM SE:

KEDENGA KPEEKPE YOO EYO WALA TOM tone tike ajeya wena kedenga kpeekpe yoo eyo wala tom we a-ñon taa yo a-limayziye; ne pisa aceyi a-ti, akuli ngbeye dine da-ajeya eyaa ne ajeya leena eyaa ese ne paña eyo wala ne ε-ti yoo weo tom.

Hoolay 1

Palvlvv eyaaa ne pa-ti yoo wev kpaagbaa ne pewee kiman wala esindaa. Palvlvv-we ne po-lon ne pa-mayzim; mbv yekina ne posooli dama se peke eyaa pa-tinge.

Hoolay 2

Paa eyʊ weyi, ɛkɛ kısɛm, kıkpɛdʊ, kʊhʊlʊm, ñımdʊ, kɛdɛyay, paa ɛkɛ cɔɔcı ŋgʊ kı-taa tʊ, ɛlay sıınaa, ɛpızıy ɛtɔ se kedeŋga kpeekpe yɔɔ eyʊ wala wena pɔyɔɔdı a-tɔm cıellnɛ yɔ, akɛ dɔdɔ ɛ-ñına.

Mbʊ dodo paa εyʊ εlına le, εkε εjadε ndı dıwε dı-tı yoo yo, dıfεyı dı-tı yoo yo dı-taa tʊ, yaa dı-poliitikii kɛ ŋgʊ, paapızıɣ poto se εyʊ wala tom tʊnɛ tıdataɣna-ı.

Hoolay 3

Paa ani, ewena wade se eweena wezuu, ewee e-ti yoo ne ekandayi e-ti yoo.

Hoolay 4

Pιfeyı se nooyʊ εwee yomiye taa; εle padaadʊ-ı dodo kʊñoŋ. Pekizi yomiye tom.

Hoolay 5

Pifeyi se pado nooyo koñon, pekpengesi-i, yaa palabi-i mbo pidamona se pala eyo yo.

Hoolay 6

Paa anı, ewena wade se paa le, paya-ı se caa akele.

Hoolay 7

Eyaa kpeekpe we kıman payto esındaa ne peweena wade dodo se payto ekandayı po-yoo kıman. Yee palakıwe naboyo ne pifeyi deu, yaa piidən payto nomao ta, piwee dodo se pakandayı po-yoo kiman.

Hoolay 8

Paa anı, ewena wade se pacay-ı təm yaa pomuluu-i fannın wala wena payto ha-ı yə a-nomao taa, ewolo eheyi ejade taa təm hoyaa.

Hoolay 9

Paapızıy pakpa nəəyo fann padıy yaa pekezi-i teto.

Hoolay 10

Yee pakpa εyʊ nɔɔyʊ se ɛlabı nabʊyʊ, εwɛna wadɛ se pahʊʊ ε-tɔm fayıı nɛ pana; tidey yaa tısıkı.

Hoolay 11

- 1. Εyʊ weyi pakpa-ı nɛ padahʊda ε-tɔm yɔ, pɔcɔŋna-ı se εdɛwɛɛkı pʊyʊ; a-aseɣde tınaa nɛ ε-yɔɔ kandıyaa pasıŋgıɣ ε-wayı, pahʊʊ ε-tɔm fayıı εzı paɣtʊ pɔzʊʊ yɔ, nɛ pana toovonum.
- 2. Paakpay εyʊ sɔnɔ dooo mbʊ εɛlaba nɛ pɪdaafɛyɪ paytʊ taa yɔ, pʊ-yɔɔ; yee pʊ-wayɪ pʊkɔma pɪlɪɪ se εɛlabı mbʊ yɔ pɪkɛ kɪwɛɛkım, nɛ pʊpɔzʊʊ se pɔhɔ ε-naŋgbaŋgʊʊ kɔyɔ, paytʊ kɪbɪndʊ yɔɔ patɪŋgɪy.

Hoolay 12

Pιfeyı deu se εγσ nooyσ εdσ ε-noo lelσ tom taa yem yem.

Hoolay 13

- 1. Paa anı, ewena wade se ewolo paa le, ecay dende e-liu wee yo paa ejade ndı le dı-taa.
- 2. Paa eyo weyi, ewena wade se ekoyı ejade ndı ewe dı-taa yo, paa pıke e-ñınde, ne pımay-ı dooye le, epısı.

Hoolay 14

- 1. Yee palı εγο nəəyo wayı doli fannn, εwena wade se eñını koyoo dodoye. Etalı le, padaalə-ı.
- 2. Ele, yee toovonum, eweeki naboyo ne pañiniy-i se pakpa-i, efeyina wade se edo koyoo doli.

Hoolay 15

- 1. Paa εyʊ weyi, εwɛna wadε se εyaa εjadε nadıyε se ε-tε.
- 2. Pιfεγι se pekizina nooyo se εdaayaa ε-εjadε se ε-tε yaa εdaa lεγχι tε.

Hoolay 16

- 1. Halıbiya ne abalıbıya, paa pe-te le, palakı cɔɔcı ŋgʊ, patalıy pe-dede le, pewena wade se pawalı, pakpay halaa ne papısı dısı ne sı-tınaa. Pa-wala we kımaŋ halıkpayye dede; abalʊ wena wade se ekizi ε-halʊ ne εdɔɔnι-ι; halʊ ñewena wade dɔdɔ se ekizi ε-walʊ ne εkʊι ε-yɔɔ.
- 2. Pelo ne evebu, petisiy se posooli dama ne poco palabi-we halikpayye sonzi. Pifeyi pakpa pa-taa nooyo ne don.
- 3. Mızay kena samay hoye; kewena wade se samay ne kewiyay pakandayı ko-yoo.

Hoolay 17

- 1. Eyo paa weyi, paa ewe e-deke, paa ewe lalaa hekodaa, ewena wade se eweena ñum.
- 2. Pιfeyι deu se peley nooyo ε-ñιm fannn.

Hoolay 18

Paa anı, εwena wade se elizi ε-limayza faaa, εtiŋ esɔ tɔm nomao ŋgo esɔɔlaa yɔ. Pʊ-tɔboo se wade dine diyekina ne εyo pizi eyele esɔ tɔm nomao nakoyo ne εtiŋ leɛko, εpizi ewili esɔ tɔm nomao ŋgo εtiŋgiy-ko yo kʊ-tɔm lalaa faaa; paa εwe e-deke yaa ε ne lalaa, εpiziy εla pʊ-tomiye.

Hoolay 19

Paa εyʊ weyi, εwɛna wadɛ se εyɔɔdı faaa ndʊ εmayzıy yɔ; pʊ-tɔbʊʊ se sɔɔndʊ ɛdaakpa εyʊ nɔɔyʊ se εεyɔɔdı natʊyʊ nɛ palabı-ı nabʊyʊ. Pʊ-tɔbʊʊ dɔdɔ se εyʊ wɛna wadɛ se ɛkɛdı lalaa ndʊ ɛsɪma, ɛnaa yaa ɛnɪwa yɔ.

Hoolay 20

- 1. Paa ani, ewena wade se ewolo kediyzay ne eweena ngbeye.
- 2. Pifeyi se pakpa nooyo ne don se esoo ngbeye nadiye taa.

Hoolay 21

- 1. Paa εyʊ weyi, εwɛna wadɛ se εdʊ ε-nɔɔ ε-εjadɛ dɔkʊʊ tʊmιyɛ tɔm taa. Emaymay εpιzιγ εla lımayza yaa εtιŋna samay lızı εyaa mba se pɔdɔkı εjadɛ yɔ pɔ-yɔɔ.
- 2. Paa anı, ewena wade se ela kewiyay tomıye nadıye.
- 3. Samay səəlim kena kewiyay don tigide. Takayısı dozoo panayna samay səəlim mbo.

Hoolay 22

Paa εyʊ weyi, εwɛna wadɛ se samay εkandayı ε-yɔɔ. Kandayʊʊ mbʊ piyekina nɛ εyʊ wɛɛ ε-tı yɔɔ, εhɛzı ñım nɛ εsɛkuliye pa-ñınʊʊ nʊmaʊ taa.

Hoolay 23

- 1. Paa anı, ewena wade se ehiy tomıye, tomıye ndı esoplaa yo, elabı-dı ne mulum edaawee.
- 2. Eyaa kpeekpe wena wade se, palaki tomiye kodomdiye koyo, peheyi-we kiman, mulum edaawee.
- 3. Eyo weui elakı tomiye yo, pomonaa se peheyi-i camiye, pitali e ne e-mizay ne padaala koñon samay taa.

4. Paa anı, εwena wade se ε ne lalaa padʊ ŋgbɛyɛ; ε-ŋgbɛyɛ εkpɛndı aŋgba lɛɛna yɔɔ, aŋgba ana aweɛ doŋ ne akandayı ε-yɔɔ.

Hoolay 24

Paa anı, ewena wade se ehezi ne ecalasi e-ese, padaakılı-ı nazoo tomiye taa; ewena wade dodo se paa pinay nga, paha-ı fenay kodomay, ehezi ne pete peheyi-i ke-liidiya.

Hoolay 25

- 1. Paa anı, εwena wade se eweena ñım ne pıwazı ε ne ε-ñımba pe-wezuu cayʊ taa; εzı tɔɔnay, tɔɔla, dʊzʊyɛ nɛ kɔ yɔ. Ewena wade se elakı kʊñɔŋ, pıwιɣ-ı, elabi ejam, εpısı edane yaa leluu, ekpadayaa, pala nabʊyʊ nɛ pasına-ı.
- 2. Ason ne piya pomonaa se pasına pınnn.

Hoolay 26

- 1. Paa εyʊ weyi, εwɛna wadɛ se pokuli ε-εsɛ. Pıdamʊna se pɛhɛyı kɔɔnɔɔ sukuli yɔɔ. Pıkɛna paa anı kıjɛyʊʊ se ewolo-kʊ. Pʊwɛɛ se lɛytʊ nɛ tʊma kpasʊʊ sukuli pɔtɔyı. Pʊpɔzʊʊ dɔdɔ se patʊlı sukuli kıtɛzʊʊ nɔnɔsı paa anı.
- 2. Eyʊ woki sukuli se ε-εsɛ ikuli, pıwazı-ı e-wezuu cayʊ taa, pısına-ı nɛ εña εyʊ wala. Kısıyna εyaa nɛ panıyna dama, pekpeyu dama pa-kıwεɛkım, padʊʊ ŋgbɛyɛ. Kısıyna dɔdɔ ajɛya kıgbɛndʊʊ ŋgbɛyɛ tʊma wena añınıy laŋhɛzıyɛ yɔ.
- 3. Piya ñımba wena wade se palızı sukuli ngo posoola se pepiya iwobi-ko yo.

Hoolay 27

- 1. Paa anı, ewena wade se edo noo faaa e-ejade sonzi tom taa ne mbo piliy pi-taa yo, piwazi-i.
- 2. Paa ani ewena wade se ekandayi mbo elaba ne e-hide see yo po-yoo.

Hoolay 28

Paa anı, ewena wade se eñay pana ne yedeyedeto edaawe ejade yoo, ezi poyoodoo kedenga kpeekpe yoo eyo wala tom takayay taa yo.

Hoolay 29

- 1. Paa anı, etili esii se ewe samay nga ka-taa feee ne pikediyna-i yə, etəə-ke kimiye.
- 2. Paa εyʊ weyi, ediyzina se ε-wala ñınʊʊ nʊmaʊ nɛ ε-tı yɔɔ wɛʊ leleŋ nıʊ pa-taa lɛ, kamaɣ wɛɛ; pıfɛyı se εcɛzı-kɛ; paytʊ dʊna-kɛ. Mbʊ yekina nɛ εyaa ñaŋ dama wala; mbʊ haɣna mʊmaʊ dɔdɔ se demookrasii samaɣ taa εyaa ınıına dama.
- 3. Eyo nooyo eepiziy eto se eñan wala ana ne pododo ezi ajeya kigbendoo ngbeye sooloo yo.

Hoolay 30

Kedenga kpeekpe yoo εyo wala tom tone, ti-taa to kpayi kpayi. Eyo nooyo feyi εton se hooloo kone, yaa ngo yo, kotonna se padaaña wala naaye εjade dine,yaa ndi yo di-taa.